

Nr 731

Av herrar **Nordgren** och **Magnusson** i Borås, om avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 13, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 21 och 29 §§ lagen den 25 september 1953 (nr 603) om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet.

(Lika lydande med motion nr 594 i Första kammaren)

Den svenska konkurrensbegränsningslagen är med två undantag uppbyggd som en förhandlingslagstiftning. Lagen uppställer vissa allmänna kriterier, som skall vara vägledande vid myndigheternas bedömning av ett konkurrensbegränsningsfall. I stort sett har denna lag hittills fungerat tillfredsställande, vilket också har vitsordats av näringsfrihetsrådets ordförande i ett yttrande av den 4 oktober 1965. Inte minst torde detta resultat bero på näringslivets positiva medverkan för att lösa uppkommande fall. Den samverkan mellan myndigheterna och näringslivet, som sålunda kommit till stånd i dessa frågor, har otvivelaktigt haft stor betydelse för att åstadkomma en tillfredsställande ordning på detta område.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 13 föreslås en skärpning av gällande lag med innebörd att näringsfrihetsrådet vid fall av leveransvägran skall få rätt att vid vite ålägga en företagare att fullgöra leverans, därest en förhandling misslyckas. Bakgrunden till denna skärpning är att ett leveransvägran ärende avslutats utan att rådet kunnat undanröja den skadliga verkan av denna leveransvägran. Det anföres också att antalet fall av leveransvägran nu visar tendens att öka.

Det nu inträffade fallet utgör det första reella misslyckandet. Det finns enligt vår mening anledning ta fasta på att tidigare samtliga ärenden kunnat lösas. Det kan inte finnas anledning att ta ett enda fall, där förhandling misslyckats, till intäkt för en skärpning av lagen. Vi vill särskilt understryka, att näringsfrihetsrådet i sin anmälan till Kungl. Maj:t den 30 september 1965 icke tagit ställning till frågan om detta ärende är av större vikt eller ej. Enligt gällande lag skall rådet göra anmälan till Kungl. Maj:t om ärendet anses vara av större vikt. Rådet har således uppenbarligen varit tveksamt om det föreliggande ärendet kunde bedömas vara av större vikt och har därför grundat sin anmälan på risken att utgången i det aktuella ärendet kunde ge upphov till ökade svårigheter i leveranshänscende i andra fall.

Man kan enligt vår mening inte grunda en skärpning av lagstiftningen på *misstanken* att andra fall av leveransvägran inte skulle kunna lösas på ett tillfredsställande sätt. Tvärtom finner vi det uppenbart att dessa

farhågor borde bli konstaterade innan lagen ändras, så mycket mer som den föreslagna ändringen otvivelaktigt innefattar ett principiellt avsteg från lagens hittillsvarande uppbyggnad. Denna omständighet har berörts i vissa remissyttranden över den departementspromemoria, som ligger till grund för propositionen. Sälunda anför Sveriges grossistförbund:

Att införa tvångsmedel i lagstiftningen måste uppenbarligen vara till förfång för det fria meningsutbyte, som förhandlingsordningen förutsätter. Vi anser att det framlagda förslaget om införande av vite vid fall av leveransvägran icke står i överensstämmelse med de principer, som är grundläggande för den nuvarande lagstiftningen.

Sveriges hantverks- och industriorganisation menar att »en lagskärpning av föreslagen form kan befaras ej oväsentligt ändra förhandlingsatmosfären och ge förhandlingarna en annan karaktär än hittills».

Skånes handelskammare framhåller:

Det går nämligen icke att komma ifrån att det principiellt råder en väsentlig skillnad mellan en lagstiftning, som uteslutande bygger på förhandlingar och där dock visst utrymme beredes för den enskilda företagarens egna bedömanden, och en lagstiftning som är förenad med tvångsmedel som ultima ratio. Mot denna synpunkt kan måhända invändas, att avtalsfriheten redan genom gällande lagstiftning i viss mån utgör en chimär med hänsyn till det moraliska tryck, som näringsfrihetsrådets uttalanden utövar på vederbörande företagare, något som också föranlett, att rådets beslut i praktiken med det ovan omnämnda enda undantaget resulterat i att rådets rekommendationer följts och till rådet hänskjuten leveransvägran frångåtts. Den avgörande skillnaden ligger dock däri att i det ena fallet legalt tvångsmedel står till förfogande, medan ett sådant icke kan förekomma i det andra fallet.

Vi vill härutöver framhålla att den föreslagna skärpningen av lagen ofrånkomligen måste komma att försvåra den svenska industriens konkurrens med utländska leverantörer. Dessa berörs icke i nämnvärd grad av vår konkurrensbegränsningslagstiftning, och detta kan leda till att vissa återförsäljare med ett centralt butiksläge, hög servicenivå eller på grund av andra förhållanden söker sig till utländska leverantörer, som kan tillämpa en annan försäljningspolitik än svenska industriföretag. Detta kommer bl.a. att innebära att svensk kvalitetsproduktion får vika för utländsk sådan. Den tendens att frångå svenska varor, som redan gjort sig gällande och som givetvis skulle förstärkas därest lagen skulle skärpas, står i uppenbar strid med den svenska industriens intressen och kan inte heller vara ett svenskt samhällsintresse. En sådan utveckling skulle innebära en ytterligare försämring av den svenska handelsbalansen.

Dessa olika omständigheter måste enligt vår mening tillmätas stor vikt, och vi yrkar på denna grund avslag på propositionen.

Med stöd av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 13.

Stockholm den 26 januari 1966

Hans Nordgren

Tage Magnusson
i Borås
